

Projektplan skolutredningen

Förslag till beslut:

Styrgruppen godkänner projektplanen för arbetet med skolutredningen

Direktivet

Med anledning av överkapaciteten i det kommunala skolsystemet i Danderyds kommun beslutade kommunstyrelsen den 6 februari 2023 (§ 32) att en skolutredning skulle genomföras. Uppdraget syftade till att få en kommundelsövergripande översyn av skolkapaciteten i samtliga kommundelar, förutom Enebyberg, men även finna lösningar som skulle hantera överkapaciteten av skolplatser och skapa attraktiva skolverksamheter. Utredningen skulle föreslå olika konkreta alternativ för kommunstyrelsen att ta ställning till. Utredningen skulle vidare belysa hur förändringarna påverkar utifrån flera aspekter, exempelvis för elever, vårdnadshavare och personal samt påverkan på ekonomi.

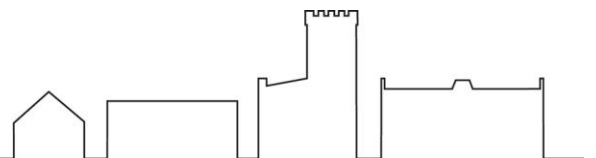
Utredningen rapporterades till kommunstyrelsen den 27 november 2023 men kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet med hänvisning till det ursprungliga direktivet. Uppdraget ska rapporteras till kommunstyrelsen senast den 17 juni 2024. I nedanstående projektplan listas genomförda och potentiella utredningsfrågor, i syfte att få ett godkännande på utredningens inriktning.

Mål och syfte

Utredningen syftar till att ge ett gott underlag för politiska beslut om Danderyds framtida skolorganisation. I det ursprungliga beslutet identifierades överkapaciteten i den kommunala skolorganisationen som det huvudsakliga problemet och skapandet av attraktiva kommunala skolor som det huvudsakliga målet. I den inledande fasen av utredningsarbetet har förståelsen av uppdraget fördjupats. Överkapacitet handlar inte endast om att krympa lokalytor utan att skapa förutsättningar för skolenheter med tillräckligt elevunderlag för att klara sin budget samtidigt som de kan upprätthålla en högkvalitativ verksamhet. De attraktiva skolverksamheterna skapas inte primärt genom marknadsföring utan genom att säkra att den kommunala skolan i Danderyd ska ha behöriga och legitimerade lärare, tillräckliga specialpedagogiska resurser, väl utbyggd elevhälsa med alla ingående professioner, bra skolmat, tillgång till välutrustade speciallokaler och god tillgång till läromedel. Detta förutsätter att skolenheterna är ekonomiskt och kvalitetsmässigt hållbara. I slutändan är det en politisk avvägning mellan vilka ekonomiska resurser man är beredd att anslå, vilka kvalitetskrav man ställer och vilka organisatoriska förutsättningar i form av elevunderlag som man ger skolorna. Utredningen ska ge politikerna ett gott underlag för att göra dessa avvägningar.

För att ge ett allsidigt underlag för politiska beslut ska utredningen behandla följande aspekter:

- Elevunderlag och marknadsläge
- Lokalkapacitet
- Ekonomi
- Vad krävs av en ekonomiskt och kvalitativ hållbar skolenhet

Flera alternativa scenarios ska presenteras och konsekvensbeskrivas, inklusive ett scenario som inte innebär några förändringar av skolorganisationen.

Utredningsfrågor

Nedan presenteras aktuella utredningsfrågor för utredningen. De punkter som är markerade med "klart" har delrapporterats till den politiska styrgruppen i projektrapporten med powerpointbilder som bilaga.

Attraktiva kommunala skolverksamheter

En skolas attraktionskraft består av flera beståndsdelar; elevsammansättning, status, tillgång till resurser och kompetenser samt inte minst enskilda medarbetares kompetens och bemötande. Det är inte möjligt att komma åt ett så subtilt fenomen som en skolas attraktivitet i en övergripande utredning av den kommunala skolorganisationen. Förvaltningarna tolkar det dock som att förslagen ska syfta till goda yttre förutsättningar för kvalitet. De kommunala skolorna i Danderyd ska vara "fullständiga" skolor i den meningen att alla de kompetenser och resurser som beskrivs i styrdokumentet ska finnas tillgängliga:

Utredningspunkt	Status
Vilket elevunderlag krävs för att finansiera en "fullständig" skola med alla de funktioner som beskrivs i skolans styrdokument?	Utredningsarbete pågår. En modell kommer tas fram där man kan simulera skolenheter utifrån parametrarna kvalitetskrav, elevantal och skolpengsnivå, liksom simuleringar av fyllnadsgraden i klasserna

Elevantalsprognos och marknadsanalys

Utredningen behöver klargöra vilket behov av skolplatser som finns de kommande åren samt bedöma hur vårdnadshavares val kan komma att förändras utifrån olika åtgärder.

Utredningspunkt	Status
Utredningen ska ta fram prognoser över elevantalsutvecklingen de kommande fem åren i respektive kommunal del – både baserat på nollbyggnadsprognos och på nybyggnadsprognos.	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder.
Utredningen ska kartlägga den kommunala skolans marknadsandelar i respektive kommunal del de senaste fem åren.	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder.
Utredningen ska kontakta de berörda fristående skolorna i kommunen för att efterhöra eventuella förändringar av deras verksamhet.	Klart. Fristående skolor är kontaktade. Återrapporteras i projektrapport
Omvärldsanalys regelverket kring fristående skolor – utredningsdirektiv och tidsplan för pågående statliga utredningar som kan	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder.

påverka marknadsläget i Danderyd. (Förslag från föräldranätverkets öppna brev)	
Utredningen ska analysera utfallet av skolvalen för att kunna bedöma effekterna på den kommunala skolans marknadsandelar utifrån olika handlingsalternativ.	Analys av 2023 års skolval gjord. Ny analys ska genomföras så snart 2024 års skolval är stängt i mitten av februari. Analys klar i slutet av mars.
Elevantal per skolenhet över tid – senaste fem åren (förslag från Öppet brev)	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder.
Genomsnittligt elevantal i klasserna F-6 på skolorna de senaste fem åren (Förslag från öppet brev)	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder.

Kapacitet/lokaler

Utredningen ska gå igenom olika alternativa lösningar för att frånträda lokaler och därigenom minska överkapaciteten i skolorganisationen.

Utredningspunkt	Status
Utredningen ska kartlägga alla berörda skolors elevkapacitet – fördelat på olika byggnader	Klart. Underlag framgår av projektrapport samt powerpointbilder. Kapacitet avseende klassrum hanteras vidare inom ramen för utredningen.
Utredningen ska ta fram siffror på hur hyreskostnaderna förändras för den kommunala skolorganisationen beroende på olika potentiella åtgärder: Frånträde av vissa lokaler på Vasaskolan Frånträde av vissa lokaler i Västra Danderyds rektorsområde	Klart. Hyreskostnader är en del av underlaget.

Ekonomi

Utredningen ska beskriva de ekonomiska konsekvenserna både avseende lokaler och skolans organisation av olika potentiella åtgärder:

Utredningspunkt	Status
Ekonomisk analys av Danderyds kommunala skolor senaste fem åren. Kostnadsutveckling, jämförelser mellan kostnadsslag och jämförelse med andra kommuner (Förslag från Öppet Brev)	I stort sett klart. Pågår. Färdigställs inom ramen för utredningen.
Jämförelse av skolpengsnivåer mellan Danderyd och andra kommuner.	Finns material från tidigare skolpengsutredning samt uppgifter från kontrollernätverket Stockholms län. Ska uppdateras med 2024 års skolpengsnivåer.
Sammanlagt rektorsområde i Djursholm	I huvudsak klart. Delvis redovisat i projektrapport. Slutförs som en del av utredningen under våren.
Årskursdifferentiering åk F-3 på Ekeby och 4-6 på Vasa	I huvudsak klart. Delvis redovisat i projektrapport. Slutförs som en del av utredningen under våren.
Årskursdifferentiering åk F-3 på Kevinge och 4-6 på Kyrkskolan	I huvudsak klart. Delvis redovisat i projektrapport. Slutförs som en del av utredningen under våren.
Stoppa intag i åk F och åk 4 vid alltför lågt elevantal	Svårt att analysera effekterna då man inte vet hur elever som inte får plats kommer att fördela sig på andra skolor. Dock har beräkningar gjorts på hur stort underskott som uppstår vid 18 elever per klass i stället för 25.

Scenarioframskrivning av olika handlingsvägar

Kommunstyrelsens direktiv innebär att flera alternativa lösningar ska presenteras. Utredningen kan inte bara lägga förslag kring enskilda skolor utan måste analysera samband och beroenden så att den kommunala skolan totalt sett klarar sitt uppdrag och att inga orimliga effekter uppstår framåt. Det görs genom att olika alternativa handlingsvägar prövas i ett femårsperspektiv framåt. Vilka årskurser ska finnas på vilken skola vilket år – och motsvarar det kapacitetsbehoven?

Scenario	Status
Lägga ned en eller flera skolor och flytta eleverna till andra skolor	Inte utrett. Är en del av scenariofasen som kan framkomma under utredningen.
Stoppa intag och fasa ut en eller två skolor	Inte utrett. Är en del av scenariofasen som kan framkomma under utredningen.

Inför årskursdifferentiering i Djursholms, Stocksunds och Västra Danderyds rektorsområde	I huvudsak utrett
--	-------------------

Nollalternativet

Vad händer om ingenting görs? Utredningen bör ge en bild av konsekvenserna om inga åtgärder vidtas avseende organisationen.

Utredningsfråga	Status
Hur kommer det ekonomiska underskottet att utvecklas de närmaste fem åren om inga åtgärder vidtas? Hur skulle ett resursfördelningssystem se ut som kompenserar små skolor så att de kan klara budget?	Utredning pågår

Risk- och konsekvensanalyser

Det finns en svårighet att beskriva konsekvenser för alla tänkbara handlingsalternativ. Det har genomförts riskanalyser avseende de åtgärder som var aktuella i utredningens första skede – innan återremissen. Barnkonsekvensanalyser har också påbörjats – dock är det svårt att genomföra samråd med så unga elever i ett skede när utredningens förslag är väldigt abstrakta och principiella. Därför bör konsekvensbeskrivningarna fördjupas när konkreta förslag föreligger.

Risk- och konsekvensanalyser	Status
Risk- och konsekvensanalys för sammanslaget rektorsområde Djursholm	Klart. ROK genomförd. Fortsätter när mer konkreta handlingsalternativ föreligger
Risk- och konsekvensanalys för årskursdifferentiering Djursholm, Stocksund och Västra Danderyd	Klart. ROK genomförd. Fortsätter när mer konkreta handlingsalternativ föreligger
Risk- och konsekvensanalys förskolan vid inflyttning till lokaler i Kevingskolan	Klart. ROK genomförd. Fortsätter när mer konkreta handlingsalternativ föreligger
Risk- och konsekvensanalys för alternativa handlingsvägar som kommer presenteras i utredningen	Arbetet påbörjat – fortsätter när mer konkreta alternativ föreligger
Barnkonsekvensanalyser för olika handlingsalternativ	Arbetet påbörjat – fortsätter när mer konkreta alternativ föreligger

Samråd med vårdnadshavare och personal

Kommunstyrelsen betonar att såväl vårdnadshavares som personalens synpunkter ska tas tillvara. I det fortsatta utredningsarbetet har en referensgrupp med vårdnadshavare från berörda skolor utsetts och extra samverkansmöten med de fackliga organisationerna kommer hållas löpande fram till dess att ett förslag har lagts fram till kommunstyrelsen. Vid de extra samverkansmötena erbjuds de fackliga organisationerna att ta med lokala företrädare från berörda skolor/förskolor.

Samråd	Plan
Möten med vårdnadshavare	Referensgruppen planeras ha fyra möten under våren. Alla vårdnadshavare ska få information om utredningens framåtskridande och processen framåt via digitala kanaler. Eventuella stormöten genomförs om projektet och/eller styrgrupp bedömer att behov därav föreligger.
Samverkan med personalen och deras fackliga organisationer	Extra samverkansmöten med de fackliga organisationerna har genomförts. Rektorerna ska få underlag för att informera personalen om utredningens resultat och processen framåt löpande. All personal får tillgång till rapporterna från utredningen efter behandling i den politiska styrgruppen. Kompletterande informationsmöten kommer att genomföras vid behov.

Projektorganisation

Politisk styrgrupp

Den politiska styrgruppen består av kommunstyrelsens arbetsutskott samt presidierna från utbildningsnämnden och tekniska nämnden. Den politiska styrgruppen tar ställning till projektplan, eventuella delbeslut under utredningsarbetets gång samt ges löpande återrapporteringar

Utbildningsnämnden behöver informeras under det fortsatta utredningsarbetet. Därför föreslås att utredningsarbetet ska avrapporteras löpande vid nämndmöten under utredningstiden.

Tjänstemannastyrgrupp

Inför möte med den politiska styrgruppen sker beredning i en tjänstemannastyrgrupp bestående av kommundirektören (ordförande) samt bildningsdirektören, skolchefen, ekonomichefen och samhällsutvecklingsdirektören. Projektledaren kallar till styrgruppen och rapporterar om projektets framåtskridande.

Projektgrupp

En extern projektledare har rekryterats. Projektgruppen i övrigt består av medarbetare på bildningsförvaltningen, kommunledningskontoret och tekniska kontoret. Externt konsultstöd kommer användas för vissa ekonomiska utredningar samt för samrådsmöten med vårdnadshavare.

Tidsplan

Vårens process illustreras i bilden nedan. Under våren kan ytterligare aktiviteter tillkomma. I tabellen framgår de fastställda datumen för olika grupper. Utredningen fortlöper under våren enligt nedanstående process. Beroende på identifierade handlingsalternativ i utredningen, kan nedanstående tidplan kompletteras med stormöten med personal och vårdnadshavare. En mer detaljerad tidsplan för kvarvarande aktiviteter kommer presenteras vid kommande styrgrupp.

Politisk styr-grupp (KSAU + presidier i UN och TN)	Tjänstemän styrgrupp (Kommundirektör, teknisk direktör, bildningsdirektör, skolchef samt projektledare)	Projekt-grupp (intern inom BF)	Utbildningsnämnd (rapporttillfällen)	Samråd personal (Samverkansgrupp)	Samråd vårdnads-havare Referensgrupp.
15 jan		18 jan		16 januari samverkan	
		25 jan	31 januari	30 januari samverkan	
		1 feb			
	5 feb	8 feb		Februari	22 februari-
12 feb		16 feb		Slutet av feb-samverkan	
	4 mar				
11 mar			20 mars	Mars samverkan	11 mars
	1 apr				
8 apr					11 april
	6 maj			Maj stormöte	29 april
13 maj					